

PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH

ŹRÓDŁA PRAWA

- ▶ ustawa z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r. poz. 2032 ze zm.) - **opodatkowanie na zasadach ogólnych**;
- ▶ ustawa z dnia 20 listopada 1998 roku o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. 2017 r. Nr poz. 2157 ze zm.) - **uproszczone formy opodatkowania**;
- ▶ ustawa z dnia 24 sierpnia 2006 roku o podatku tonażowym (Dz.U. z 2018 r. poz. 381 ze zm.)

CHARAKTERYSTYKA PODATKU

- ▶ Podatek państwowy
- ▶ Podatek bezpośredni
- ▶ Podatek typu dochodowego/przychodowego
- ▶ Podatek powszechny podmiotowo
- ▶ Podatek powszechny przedmiotowo

PODMIOTOWY ZAKRES OPODATKOWANIA

Podatnikiem podatku jest osoba fizyczna osiągająca dochody podlegające opodatkowaniu.

Podatek dochodowy od osób fizycznych ma charakter osobisty. Nie ma znaczenia, czy dochody te dana osoba fizyczna osiągnęła samodzielnie, czy też pochodzą one z udziału w spółce niebędącej osobą prawną (w taki przypadku każdy wspólnik płaci podatek od przypadającego mu udziału w dochodzie spółki - a spółka nie jest podatnikiem). Na takich samych zasadach opodatkowane są dochody osób fizycznych wynikające ze współwłasności, wspólnego źródła przychodu oraz wspólnego posiadania.

PODMIOTOWY ZAKRES OPODATKOWANIA

- ▶ Zgodnie z art. 1 ustawy p.d.o.f. opodatkowaniu podatkiem dochodowym podlega dochód osób fizycznych.
- ▶ Kryteria podmiotowe różnicujące zasady opodatkowania poszczególnych osób fizycznych:
 - miejsce zamieszkania;
 - stan cywilny podatnika;
 - wiek podatnika.

ZASADA REZYDENCJI A ZASADA ŹRÓDŁA

- ▶ **Zasada rezydencji podatkowej (domicylu)** - opodatkowaniu podlegają wszelkie dochody danego podmiotu, który ma siedzibę na terytorium danego państwa, niezależnie od miejsca (źródła) ich powstania, tj. w kraju lub za granicą;
- ▶ **Zasada źródła** - niezależnie od miejsca siedziby podmiotu - opodatkowaniu w danym państwie podlegać będą te dochody, które w danym państwie mają źródło

NIEOGRANICZONY OBOWIĄZEK PODATKOWY

-ZASADA REZYDENCJI

Art.3 ust.1 ustawy p.d.o.f. „Osoby fizyczne, jeżeli mają miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, podlegają obowiązkowi podatkowemu od całości swoich dochodów (przychodów) bez względu na miejsce położenia źródeł przychodów(nieograniczony obowiązek podatkowy)”.

Za osobę mającą miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uważa się osobę fizyczną, która:

- posiada na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych)
lub WARUNEK ROZŁĄCZNY
- przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dłużej niż 183 dni w roku podatkowym.

OGRANICZONY OBOWIĄZEK PODATKOWY

- ZASADY ŹRÓDŁA

Art.3 ust.2a ustawy p.d.o.f. Osoby fizyczne, jeżeli nie mają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej miejsca zamieszkania, podlegają obowiązkowi podatkowemu tylko od dochodów (przychodów) osiągniętych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (ograniczony obowiązek podatkowy).

Za dochody (przychody) osiągnięte na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez podatników, w/w, uważa się w szczególności dochody (przychody) z:

- pracy wykonywanej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy, bez względu na miejsce wypłaty wynagrodzenia;
- działalności wykonywanej osobiście na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, bez względu na miejsce wypłaty wynagrodzenia;
- działalności gospodarczej prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w tym poprzez położony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej zagraniczny zakład;
- położonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nieruchomości lub praw do takiej nieruchomości, w tym ze zbycia jej w całości albo w części lub zbycia jakichkolwiek praw do takiej nieruchomości;

OGRANICZONY OBOWIĄZEK PODATKOWY

- ZASADY ŹRÓDŁA (C.D.)

Za dochody (przychody) osiągnane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez podatników, w/w, uważa się w szczególności dochody (przychody) z:

- papierów wartościowych oraz pochodnych instrumentów finansowych niebędących papierami wartościowymi, dopuszczonych do publicznego obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach regulowanego rynku giełdowego, w tym uzyskane ze zbycia tych papierów albo instrumentów oraz z realizacji praw z nich wynikających;
- tytułu przeniesienia własności udziałów (akcji) w spółce, ogółu praw i obowiązków w spółce niebędącej osobą prawną lub tytułów uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym albo instytucji wspólnego inwestowania, w których co najmniej 50% wartości aktywów, bezpośrednio lub pośrednio, stanowią nieruchomości położone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub prawa do takich nieruchomości;
- tytułu należności regulowanych, w tym stawianych do dyspozycji, wypłacanych lub potrącanych, przez osoby fizyczne, osoby prawne albo jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, mające miejsce zamieszkania, siedzibę lub zarząd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, niezależnie od miejsca zawarcia umowy i wykonania.

OBOWIĄZEK PODATKOWY

	NIEOGRANICZONY OBOWIĄZEK PODATKOWY (ZASADA REZYDENCJI)	OGRANICZONY OBOWIĄZEK PODATKOWY (ZASADA ŹRÓDŁA)
Obowiązek podatkowy	posiadanie go na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej	nie posiadanie go na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
Miejsce zamieszkania	osobę fizyczną mającą miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, która: - posiada na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej centrum interesów osobistych lub gospodarczych (ośrodek interesów życiowych) lub - przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dłużej niż 183 dni w roku podatkowym	osobę fizyczną mającą miejsce zamieszkania poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
Zasada opodatkowania	od całości dochodów (przychodów) bez względu na miejsce położenia źródeł przychodów	tylko od dochodów (przychodów) osiągniętych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (np. z działalności gospodarczej prowadzonej na terytorium Polski)

UNIKANIE PODWÓJNEGO OPODATKOWANIA A OBOWIĄZEK PODATKOWY

Podwójne opodatkowanie może dotyczyć osób fizycznych (zasady rezydencji), które w tym samym roku osiągnęły dochody (przychody) na terenie jurysdykcji podatkowej dwóch lub więcej państw.

Zgodnie art. 4a ustawy p.d.o.f. przepisy art. 3 ust. 1, 1a, 2a i 2b stosuje się z uwzględnieniem umów w sprawie unikania podwójnego opodatkowania, których stroną jest Rzeczpospolita Polska.

- ▶ Polska zawarła 93 umowy w sprawie unikania podwójnego opodatkowania „upd” (informacje na dzień 01.03.2018 r.). Wykaz takich umów znajduje się na stornie: <http://www.finanse.mf.gov.pl/abc-podatkow/umowy-miedzynarodowe/wykaz-umow-o-unikaniu-podwojnego-opodatkowania>

UNIKANIE PODWÓJNEGO OPODATKOWANIA A OBOWIĄZEK PODATKOWY

- ▶ W przypadku dwóch miejsc przebywania - decyduje silniejsze powiązanie osobiste i gospodarcze (*centre of vital interests*). Jeżeli nie da się tego ustalić, bierze się miejsce zwykłego przebywania (*habitual abode*). Ostateczną jest wzajemne porozumienie organów obydwu państw.

MODELOWA KONWENCJA OECD W SPRAWIE PODATKU OD DOCHODU I MAJĄTKU

art. 4 ust. 1 konwencji OECD wskazuje, iż określenie „osoba mająca miejsce zamieszkania lub siedzibę w umawiającym się państwie” oznacza każdą osobę, która zgodnie z prawem tego państwa podlega tam opodatkowaniu z uwagi na jej miejsce zamieszkania, miejsce stałego pobytu, siedzibę zarządu albo inne kryterium o podobnym charakterze i obejmuje również samo państwo, jego jednostkę terytorialną lub organ lokalny. Jednakże określenie to nie obejmuje osób, które podlegają opodatkowaniu w tym państwie tylko w zakresie dochodu osiąganego ze źródeł w tym państwie lub z tytułu majątku położonego w tym państwie.

REGUŁY KOLIZYJNE - MODELOWA KONWENCJA OECD W SPRAWIE PODATKU OD DOCHODU I MAJĄTKU

Jeżeli, stosownie do postanowień ustępu 1, osoba fizyczna ma miejsce zamieszkania w obu umawiających się państwach, to jej status określa się według następujących zasad (art. 4 ust 2 modelowej konwencji OECD):

- a) osobę uważa się za mającą miejsce zamieszkania w tym państwie, w którym ma ona stałe ognisko domowe; jeżeli ma ona stałe ognisko domowe w obu umawiających się państwach, to uważa się ją za mającą miejsce zamieszkania tylko w tym państwie, z którym ma ona ściślejsze powiązania osobiste i gospodarcze (ośrodek interesów życiowych - *centre of vital interests*);
- b) jeżeli nie można ustalić, w którym państwie osoba ma ośrodek interesów życiowych albo jeżeli nie posiada ona stałego ogniska domowego w żadnym z państw, to uważa się ją za mającą miejsce zamieszkania w tym umawiającym się państwie, w którym zwykle przebywa (*habitual abode*);
- c) jeżeli przebywa ona zazwyczaj w obu państwach lub nie przebywa zazwyczaj w żadnym z nich, to uważa się ją za mającą miejsce zamieszkania w tym państwie, którego jest obywatelem;
- d) jeżeli osoba jest obywatelem obydwu państw lub nie jest obywatelem żadnego z nich, to właściwe organy umawiających się państw rozstrzygną tę sprawę w drodze wzajemnego porozumienia.

STAN CYWILNY

Generalną zasadą podmiotowości podatkowej jest reguła, iż każda osoba fizyczna jest opodatkowana indywidualnie. Zatem płaci jeden roczny, globalny podatek od uzyskanych przez siebie dochodów.

MAŁŻONKOWIE

- ▶ Zgodnie z art. 6 ustawy p.d.o.f.:

Małżonkowie podlegają odrębnemu opodatkowaniu od osiągniętych przez nich dochodów.

Małżonkowie podlegający obowiązkowi podatkowemu, mogą być opodatkowani łącznie od sumy ich dochodów (przychodów) jeżeli:

- istnieje przez cały rok podatkowy wspólność majątkowa (brak intercyzy),
- pozostają przez cały rok podatkowy w związku małżeńskim,
- pozostają (oboje małżonków) w nieograniczonym obowiązku podatkowym (*zaświadczenie o miejscu zamieszkania na terytorium UE, należącym do państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego albo Konfederacji Szwajcarii - art. 6 ust. 3 ustawy p.d.o.f.*),
- żaden z małżonków nie korzysta ze zryczałtowanych form opodatkowania lub podatku liniowego.

ŁĄCZNE OPODATKOWANIE MAŁŻONKÓW

Małżonkowie pozostający w związku małżeńskim przez cały rok podatkowy mogą być, na wspólny wniosek wyrażony w zeznaniu podatkowym, opodatkowani łącznie od sumy swoich dochodów określonych zgodnie z art. 9 ust. 1 i 1a, po uprzednim odliczeniu, odrębnie przez każdego z małżonków, kwot określonych w art. 26 i art. 26e, w tym przypadku podatek określa się na imię obojga małżonków w podwójnej wysokości podatku obliczonego od połowy łącznych dochodów małżonków.

Preferencyjny charakter tego rodzaju opodatkowania widoczny jest zwłaszcza w sytuacji, gdy istnieje duża różnica pomiędzy wysokością dochodu małżonków. Naliczenie podatku od połowy łącznych dochodów powoduje, że znajduje wtedy zastosowanie niższa stawka podatku.

ŁĄCZNE OPODATKOWANIE MAŁŻONKÓW - WARUNKI

- ▶ **niekorzystanie przez chociażby jednego z małżonków:**
 - z opodatkowania dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej lub działów specjalnych produkcji rolnej podatkiem liniowym (art. 30c u. p. d. o. f.),
 - z uproszczonych form opodatkowania unormowanych w ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, karta podatkowa, ryczałt od przychodów osób duchownych - dotyczy wyznań, w których nie obowiązuje celibat),
 - z opodatkowania uregulowanego przepisami ustawy z dnia 24 sierpnia 2006 roku o podatku tonażowym.
- ▶ **złożenie wniosku o wspólne opodatkowanie.** Wspólny wniosek o taki sposób opodatkowania powinien być wyrażony w zeznaniu podatkowym. Wniosek taki może być wyrażony również przez jednego z małżonków. Wyrażenie wniosku przez jednego z małżonków traktuje się na równi ze złożeniem przez niego oświadczenia o upoważnieniu go przez jego współmałżonka do złożenia wniosku o łączne opodatkowanie ich dochodów. Trzeba jednak mieć na uwadze, że oświadczenie to składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania.

OBLICZANIE PODATKU - ŁĄCZNE OPODATKOWANIE

w sytuacji, gdy małżonkowie osiągają dochody z kilku źródeł, dochody ze wszystkich źródeł należy zsumować

małżonkowie ustalają wspólną podstawę opodatkowania w ten sposób, że dodają swoje dochody, uprzednio pomniejszone o kwoty ulg podatkowych podlegających odliczeniu od dochodu (określone w art. 26 u. p. d. o. f.) oraz ewentualnie pomniejszone o koszty kwalifikowane (określone w art. 26e u. p. d. o. f.)

ustalona w ten sposób podstawa opodatkowania dzielona jest na pół

od tej połowy obliczany jest podatek według skali podatkowej określonej w ustawie obliczany podatek mnoży się razy dwa, iloczyn to podatek należny od obojga małżonków

ŁĄCZNE OPODATKOWANIE MAŁŻONKÓW - PREFERENCYJNE OBCIĄŻENIE PODATKIEM

$$P = \left(\frac{D1+D2}{2} \times S \right) \times 2$$

gdzie:

P – podatek do zapłacenia

D1 – dochód jednego z małżonków, po dokonaniu odliczeń

D2 – dochód drugiego z małżonków, po dokonaniu odliczeń

S – skala podatkowa (art. 27 ust. 1 u. p. d. o. f.)

NIŻSZE ZALICZKI NA PODATEK

Zgodnie z art. 32 ust 1a ustawy p.d.o.f. „Jeżeli podatnik złoży płatnikowi oświadczenie, że za dany rok zamierza opodatkować dochody łącznie z małżonkiem bądź na zasadach określonych w art. 6 ust. 4, a za rok podatkowy przewidywane, określone w oświadczeniu:

- ▶ dochody podatnika nie przekroczą górnej granicy pierwszego przedziału skali, a odpowiednio małżonek lub dziecko nie uzyskują żadnych dochodów z wyjątkiem renty rodzinnej - zaliczki za wszystkie miesiące roku podatkowego wynoszą 18% dochodu uzyskanego w danym miesiącu i są dodatkowo pomniejszane za każdy miesiąc o kwotę stanowiącą 1/12 kwoty zmniejszającej podatek, o której mowa w art. 27 ust. 1b pkt 1;
- ▶ dochody podatnika przekroczą górną granicę pierwszego przedziału skali, a odpowiednio małżonek lub dziecko nie uzyskują żadnych dochodów z wyjątkiem renty rodzinnej lub dochody małżonka mieszczą się w niższym przedziale skali, zaliczki za wszystkie miesiące roku podatkowego wynoszą 18% dochodu uzyskanego w danym miesiącu”.

OSOBY SAMOTNIE WYCHOWUJĄCE DZIECKO

Osoby samotnie wychowujące dziecko po złożeniu wniosku w zeznaniu rocznym mogą być opodatkowane w sposób taki jak małżeństwo tzn. podatek zostanie naliczony w podwójnej wysokości podatku obliczonego od połowy dochodów.

Zgodnie z art. 6 ust 4 Osobami samotnie wychowującymi dziecko jest rodzic lub opiekun prawny , a mogą nimi być:

- panna/kawaler,
- wdowa/wdowcem,
- rozwódka/rozwodnik,
- osoba w stosunku do której orzeczono separację w rozumieniu odrębnych przepisów,
- osoba pozostającą w związku małżeńskim, jeżeli jej mąż został pozbawiony praw rodzicielskich lub odbywa karę pozbawienia wolności, jeżeli ten rodzic lub opiekun w roku podatkowym samotnie wychowuje dziecko/dzieci.

OSOBY SAMOTNIE WYCHOWUJĄCE DZIECKO

Ten sposób rozliczania przysługuje osobom wychowującym dzieci:

- ▶ małoletnie,
- ▶ bez względu na ich wiek, które zgodnie z odrębnymi przepisami otrzymywały zasiłek (dodatek) pielęgnacyjny lub rentę socjalną,
- ▶ do ukończenia 25 roku życia uczące się w szkołach, o których mowa w przepisach o systemie oświaty, przepisach o szkolnictwie wyższym lub w przepisach regulujących system oświatowy lub szkolnictwo wyższe obowiązujących w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie, jeżeli w roku podatkowym nie uzyskały dochodów podlegających opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27 lub art. 30b, w łącznej wysokości przekraczającej kwotę stanowiącą iloraz kwoty zmniejszającej podatek określonej w art. 27 ust. 1b pkt 1 oraz stawki podatku, określonej w pierwszym przedziale skali, o której mowa w art. 27 ust. 1, z wyjątkiem renty rodzinnej

Podatek może być określony, z zastrzeżeniem ust. 8, na wniosek wyrażony w rocznym zeznaniu podatkowym, w podwójnej wysokości podatku obliczonego od połowy dochodów osoby samotnie wychowującej dzieci, z uwzględnieniem art. 7, z tym że do sumy tych dochodów nie wlicza się dochodów (przychodów) opodatkowanych w sposób zryczałtowany na zasadach określonych w tej ustawie.

DOCHODY MAŁOLETNICH DZIECI

- ▶ Zgodnie z art. 7 **Dochody małoletnich dzieci własnych i przysposobionych**, z wyjątkiem dochodów z ich pracy, stypendiów oraz dochodów z przedmiotów oddanych im do swobodnego użytku, podlegające opodatkowaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, dolicza się do dochodów rodziców, chyba że rodzicom nie przysługuje prawo pobierania pożytków ze źródeł przychodów dzieci.
- ▶ **Jeżeli małżonkowie podlegają odrębnemu opodatkowaniu, dochody małoletnich dzieci dolicza się po połowie do dochodu każdego z małżonków.** Przepis ten nie ma zastosowania do małżonków, w stosunku do których orzeczono separację w rozumieniu odrębnych przepisów.

WSPÓLNICY SPÓŁEK OSOBOWYCH A PODATEK DOCHODOWY OD OSÓB FIZYCZNYCH

Podatnikami podatku dochodowego od osób fizycznych są wspólnicy spółek niemających osobowości prawnej, nie zaś same spółki tj.:

- ▶ wspólnicy spółki cywilnej;
- ▶ wspólnicy spółki jawnej;
- ▶ wspólnicy (partnerzy) spółki partnerskiej;
- ▶ wspólnicy (komplementariusze i komandytariusze) spółki komandytowej;
- ▶ wspólnicy (komplementariusze i akcjonariusze) komandytowo-akcyjnej.

PRZEDMIOT OPODATKOWANIA

art. 9 ustawy p.d.o.f.:

Opodatkowaniu podatkiem dochodowym podlegają wszelkiego rodzaju dochody, z wyjątkiem dochodów przychodów wyłączonych z opodatkowania oraz dochodów, od których na podstawie przepisów Ordynacji podatkowej zaniechano poboru podatku (tj. zwolnionych od podatku).

Przedmiotem podatku dochodowego od osób fizycznych są stany faktyczne i prawne, które prowadzą do uzyskania dochodu .

DOCHÓD - CZYM JEST ?

Zgodnie z art. 9 ust. 2 ustawy p.d.o.f. dochodem jest:

Dochód ze źródła przychodów, jeżeli przepisy art. 24-25 oraz art. 30f nie stanowią inaczej, jest nadwyżka sumy przychodów z tego źródła nad kosztami ich uzyskania osiągnięta w roku podatkowym. Jeżeli koszty uzyskania przekraczają sumę przychodów, różnica jest stratą ze źródła przychodów.

PRZYCHÓD - KOSZTY = DOCHÓD (lub STRATA)

Strata to sytuacja, gdzie w danym okresie rozliczeniowym koszty były wyższe od przychodu. W roku w którym podatnik kończy stratą, nie zajdzie konieczność ani możliwość zapłaty podatku dochodowego. Natomiast w następnych latach, o ile przyniosą dochód podatnik może odliczyć w ciągu 5 następnych lat od dochodów stratę, jednak w danym roku nie więcej niż 50% starty.

DOCHÓD A STRATA

- *Strata to sytuacja, gdzie w danym okresie rozliczeniowym koszty były wyższe od przychodu.*
- *W roku w którym podatnik kończy stratą, nie zajdzie konieczność ani możliwość zapłaty podatku dochodowego.*
- *Natomiast w następnych latach, o ile przyniosą dochód podatnik może odliczyć w ciągu 5 następnych lat od dochodów stratę, jednak w danym roku nie więcej niż 50% starty.*

DEFINICJA PRZYCHODU

Zgodnie z art. 11 ust. 1 ustawy p.d.o.f. przychodem jest:

Przychodami, z zastrzeżeniem art. 14-15, art. 17 ust. 1 pkt 6, 9 i 10 w zakresie realizacji praw wynikających z pochodnych instrumentów finansowych, art. 19, art. 25b i art. 30f, są otrzymane lub postawione do dyspozycji podatnika w roku kalendarzowym pieniądze i wartości pieniężne oraz wartość otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń.

KATALOG ŹRÓDEŁ PRZYCHODÓW

Zgodnie z art. 10 ust.1 ustawy p.d.o.f. Źródłami przychodów są:

- stosunek służbowy, stosunek pracy, w tym spółdzielczy stosunek pracy, członkostwo w rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub innej spółdzielni zajmującej się produkcją rolną, praca nakładcza, emerytura lub renta;
- działalność wykonywana osobiście;
- pozarolnicza działalność gospodarcza;
- działy specjalne produkcji rolnej;
- najem, podnajem, dzierżawa, poddzierżawa oraz inne umowy o podobnym charakterze, w tym również dzierżawa, poddzierżawa działów specjalnych produkcji rolnej oraz gospodarstwa rolnego lub jego składników na cele nierolnicze albo na prowadzenie działów specjalnych produkcji rolnej, z wyjątkiem składników majątku związanych z działalnością gospodarczą;
- kapitały pieniężne i prawa majątkowe, w tym odpłatne zbycie praw majątkowych innych niż wymienione w pkt 8 lit. a-c;

KATALOG ŹRÓDEŁ PRZYCHODÓW (C.D.)

Źródłami przychodów są:

- odpłatne zbycie, z zastrzeżeniem ust. 2:
 - nieruchomości lub ich części oraz udziału w nieruchomości,
 - spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego lub użytkowego oraz prawa do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej,
 - prawa wieczystego użytkowania gruntów,
 - innych rzeczy,
- jeżeli odpłatne zbycie nie następuje w wykonaniu działalności gospodarczej i zostało dokonane w przypadku odpłatnego zbycia nieruchomości i praw majątkowych określonych w lit. a-c - przed upływem pięciu lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym nastąpiło nabycie lub wybudowanie, a innych rzeczy - przed upływem pół roku, licząc od końca miesiąca, w którym nastąpiło nabycie; w przypadku zamiany okresy te odnoszą się do każdej z osób dokonującej zamiany;
- działalność prowadzona przez zagraniczną spółkę kontrolowaną;
- inne źródła (np. nagrody).

PRZEDMIOTOWE WYŁĄCZENIA PODATKOWE

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy p.d.o.f. Przepisów ustawy nie stosuje się do:

- 1) przychodów z działalności rolniczej, z wyjątkiem przychodów z działów specjalnych produkcji rolnej;
- 2) przychodów z gospodarki leśnej w rozumieniu ustawy o lasach;
- 3) przychodów podlegających przepisom o podatku od spadków i darowizn;
- 4) przychodów wynikających z czynności, które nie mogą być przedmiotem prawnie skutecznej umowy;
- 5) przychodów z tytułu podziału wspólnego majątku małżonków w wyniku ustania lub ograniczenia małżeńskiej wspólności majątkowej oraz przychodów z tytułu wyrównania dorobków po ustaniu rozdzielności majątkowej małżonków lub śmierci jednego z nich;
- 6) przychodów (dochodów) przedsiębiorcy żeglugowego opodatkowanych na zasadach wynikających z ustawy z dnia 24 sierpnia 2006 r. o podatku tonażowym (Dz.U. z 2014 r. poz. 511, z 2015 r. poz. 211 oraz z 2016 r. poz. 1948), z zastrzeżeniem art. 24a ust. 1a;
- 6a) przychodów opodatkowanych na zasadach wynikających z ustawy z dnia 6 lipca 2016 r. o aktywizacji przemysłu okrętowego i przemysłów komplementarnych (Dz.U. poz. 1206), z zastrzeżeniem art. 24a ust. 1a;
- 7) świadczeń na zaspokojenie potrzeb rodziny, o których mowa w art. 27 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, objętych wspólnością majątkową małżeńską.

KOSZTY UZYSKANIA PRZYCHODU

Zgodnie z art. 22 ust. 1 ustawy p.d.o.f. „ Kosztami uzyskania przychodów są koszty poniesione w celu osiągnięcia przychodów lub zachowania albo zabezpieczenia źródła przychodów, z wyjątkiem kosztów wymienionych w art. 23”

Kosztami zatem są wydatki poniesione w celu osiągnięcia przychodu lub zachowania albo zabezpieczenia źródła przychodu.

UWAGA !!! Nie każdy koszt poniesiony będzie mógł być uznany za koszt uzyskania przychodu.

Zgodnie z art. 22 ust. 4 ustawy p.d.o.f. Koszty uzyskania przychodów są potrącane tylko w tym roku podatkowym, w którym zostały poniesione, z zastrzeżeniem ust. 5, 6 i 10.

KOSZTY UZYSKANIA PRZYCHODU

W celu możliwości odliczenia koszty powinny spełniać następujące cele:

- ▶ muszą wiązać się zawsze z konkretnym, istniejącym realnie źródłem przychodu;
- ▶ nie mogą dotyczyć przychodu, który w ogóle nie podlega opodatkowaniu lub jest z niego ustawowo zwolniony;
- ▶ muszą być celowe i racjonalne, tzn. musi istnieć związek przyczynowy;
- ▶ muszą być poprawnie udokumentowane, muszą odzwierciedlać zdarzenie w sposób rzetelny.

KOSZTY UZYSKANIA PRZYCHODU

Klasyfikacja kosztów pod względem ich obliczania

- ▶ koszty rzeczywiste (odliczane w pełnej kwocie np. z najmu);
- ▶ koszty ryczałtowe (odliczane w kwocie z góry ustalonej przez ustawodawcę np. przy przychodach ze stosunku pracy kwota 1 335,00 zł);
- ▶ kwota szacunkowa (odliczana w momencie gdy ustawodawca zrezygnował z obowiązku dokładnego wyliczania dochodów, a wprowadził kategorię oszacowania dochodów podatnika).

WYDATKI NIE UZNAWANE ZA KOSZTY UZYSKANIA PRZYCHODU

Ustawodawca w art. 23 ustawy p.d.o.f. wskazał zamknięty katalog wydatków nieuznanych za koszty uzyskania przychodu, np.:

- ▶ kwoty podatku dochodowego;
- ▶ kwoty podatku od spadków i darowizn;
- ▶ jednorazowe odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w wysokości określonej przez właściwego ministra oraz dodatkowa składka ubezpieczeniowa w przypadku stwierdzenia pogorszenia warunków pracy;
- ▶ grzywny i kary pieniężne orzeczone w postępowaniu karnym, karnym skarbowym, administracyjnym i w sprawach o wykroczenia oraz odsetki od tych grzywien i kar;
- ▶ koszty egzekucyjne związane z niewykonaniem zobowiązań.

W ustawie zostało wymienionych około 65 przypadków takich kosztów.

ZRYCZAŁTOWANE KOSZTY UZYSKANIA PRZYCHODU

- Koszty zryczałtowane to określona ustawowo kwota lub procent odnoszony do przychodu, taka sama dla wszystkich podatników uzyskujących przychody z określonego źródła.

	Zryczałtowane koszty uzyskania przychodu	
	ustalane kwotowo	ustalane procentowo
ISTOTA	poprzez wskazanie w ustawie kwoty, która stanowi koszt uzyskania danego przychodu	poprzez wskazanie w przepisach ustawy, jaki procent przychodu stanowią koszty jego uzyskania
PRZYKŁAD	koszty uzyskania przychodów z tytułu jednego stosunku służbowego, stosunku pracy, spółdzielczego stosunku pracy oraz pracy nakładczej wynoszą 111 zł 25 gr miesięcznie, a za rok podatkowy nie więcej niż 1335 zł	koszty uzyskania przychodu z tytułu korzystania przez twórców z praw autorskich i artystów wykonawców z praw pokrewnych lub rozporządzania przez nich tymi prawami - w wysokości 50% uzyskanego przychodu (art. 22 ust. 9 pkt 3 u. p. d. o. f.)

DOCHÓD Z DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ - KSIĄGI RACHUNKOWE

art. 24 ust. 1 ustawy p.d.o.f.

U podatników, którzy prowadzą księgi rachunkowe, za dochód z działalności gospodarczej uważa się dochód wykazany na podstawie prawidłowo prowadzonych ksiąg, zmniejszony o dochody wolne od podatku i zwiększony o wydatki niestanowiące kosztów uzyskania przychodów, zaliczone uprzednio w ciężar kosztów uzyskania przychodów.

DOCHÓD PRZEDSIĘBIORCÓW

art. 24a ust. 1 ustawy p.d.o.f.

Osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie wykonujące działalność gospodarczą, są obowiązane prowadzić podatkową księgę przychodów i rozchodów, zwaną dalej "księgą", z zastrzeżeniem ust. 3 i 5, albo księgi rachunkowe, zgodnie z odrębnymi przepisami, w sposób zapewniający ustalenie dochodu (straty), podstawy opodatkowania i wysokości należnego podatku za rok podatkowy, w tym za okres sprawozdawczy, a także uwzględniać w ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych informacje niezbędne do obliczenia wysokości odpisów amortyzacyjnych zgodnie z przepisami art. 22a-22o.

SZACOWANIE DOCHODU

art. 24b ustawy p.d.o.f.

- Jeżeli ustalenie dochodu (straty) w sposób przewidziany w art. 24 i 24a nie jest możliwe, dochód (stratę) ustala się w drodze oszacowania.
- W przypadku podatników niebędących podatnikami, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 3, obowiązanych do prowadzenia ksiąg wymienionych w art. 24a, gdy określenie dochodu na podstawie tych ksiąg nie jest możliwe, dochód określa się w drodze oszacowania, z zastosowaniem wskaźnika dochodu w stosunku do przychodu w wysokości:
 - 5% - z działalności w zakresie handlu hurtowego lub detalicznego;
 - 10% - z działalności budowlanej lub montażowej albo w zakresie usług transportowych;
 - 60% - z działalności w zakresie pośrednictwa, jeżeli wynagrodzenie jest określone w formie prowizji;
 - 80% - z działalności w zakresie usług adwokackich lub rzeczoznawstwa;
 - 20% - z pozostałych źródeł przychodów.

PRZYCHODY, W STOSUNKU DO KTÓRYCH NIE USTALA SIĘ KOSZTÓW ICH UZYSKANIA

- ▶ **przychody opodatkowane w sposób zryczałtowany:**
 - z tytułu wygranych w konkursach, grach i zakładach wzajemnych lub nagród związanych ze sprzedażą premiową, uzyskanych w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego
 - z tytułu świadczeń otrzymanych od banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych lub instytucji finansowych w związku z promocjami oferowanymi przez nie (art. 30 ust. 1 pkt 4b u. p. d. o. f.);
- ▶ **przychody opodatkowane na zasadach ogólnych, dla których nie ustala się kosztów ich uzyskania, np.:**
 - przychody z emerytur i rent,
 - zasiłki pieniężne z ubezpieczenia społecznego

PODSTAWA OPODATKOWANIA

- ▶ Podstawą opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych jest dochód rozumiany jako różnica pomiędzy przychodami ze źródeł przychodów i kosztami ich uzyskania.
- ▶ Wyjątkiem od tej zasady są zryczałtowane formy opodatkowania, gdzie podstawą obliczania podatku jest przychód.

$$\text{PRZYCHÓD} - \text{KOSZTY} = \text{DOCHÓD} \times \text{STAWKA} = \text{PODATEK}$$

PODSTAWA OPODATKOWANIA

- DOCHÓD PO DOKONANIU PRZEWIDZIANYCH PRZEPISAMI USTAWY ODLICZEŃ

- ▶ ustalenie dochodu ze źródła przychodów (ewentualnie straty ze źródła przychodów);
- ▶ skorzystanie z możliwości potrącenia straty:

O wysokość straty ze źródła przychodów, poniesionej w roku podatkowym, można obniżyć dochód uzyskany z tego źródła w najbliższych kolejno po sobie następujących pięciu latach podatkowych, z tym że wysokość obniżenia w którymkolwiek z tych lat nie może przekroczyć 50% kwoty tej straty (art. 9 ust. 3 u. p. d. o. f.);

- ▶ zsumowanie dochodów:

Jeżeli podatnik uzyskuje dochody z więcej niż jednego źródła, przedmiotem opodatkowania w danym roku podatkowym jest, z zastrzeżeniem art. 25e, art. 29-30c, art. 30e, art. 30f oraz art. 44 ust. 7e i 7f, suma dochodów z wszystkich źródeł przychodów (art. 9 ust. 1a u. p. d. o. f.);

PODSTAWA OPODATKOWANIA - ODLICZENIA

Dochód stanowiący podstawę opodatkowania może być pomniejszony o określone w art. 26 ustawy p.d.o.f. odliczenia, są nimi:

- ▶ składki na ubezpieczenie społeczne,
- ▶ wpłaty na indywidualne konto zabezpieczenia emerytalnego dokonane przez podatnika w roku podatkowym,
- ▶ dokonane w roku podatkowym zwroty nienależnie pobranych świadczeń, które uprzednio zwiększyły dochód podlegający opodatkowaniu, w kwotach uwzględniających pobrany podatek dochodowy, jeżeli zwroty te nie zostały potrącone przez płatnika,
- ▶ wydatki na cele rehabilitacyjne oraz wydatki związane z ułatwieniem wykonywania czynności życiowych, poniesione w roku podatkowym przez podatnika będącego osobą niepełnosprawną lub podatnika, na którego utrzymaniu są osoby niepełnosprawne,
- ▶ wydatki ponoszone przez podatnika z tytułu użytkowania sieci Internet, w wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 760 zł,
- ▶ kwoty darowizn, jednak nie więcej niż 6% dochodu, przekazanych:
 - na cele określone w ustawie o działalności pożytku publicznego organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego w sferze zadań publicznych,
 - na cele kultu religijnego,
 - na cele krwiodawstwa realizowanego przez honorowych dawców krwi.

PODSTAWA OPODATKOWANIA - DZIAŁY SPECJALNE PRODUKCJI ROLNEJ LUB POZAROLNICZA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA (19%)

- ▶ od dochodu odlicza się tylko składki na ubezpieczenie społeczne oraz wpłaty na indywidualne konto zabezpieczenia emerytalnego dokonane przez podatnika w roku podatkowym,
- ▶ dochodów opodatkowanych w ten sposób nie łączy się z dochodami opodatkowanymi na zasadach ogólnych (art. 27 u. p. d. o. f.), dochodami z kapitałów pieniężnych (art. 30b u. p. d. o. f.), dochodami z odpłatnego zbycia nieruchomości (art. 30e u. p. d. o. f.) oraz dochodami z zagranicznych spółek kontrolowanych (art. 30f u. p. d. o. f.).

OPODATKOWANIE NA ZASADACH OGÓLNYCH

Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, zwana dalej "ustawą", przewiduje następujące sposoby obliczania podatku:

PODSTAWA OBLICZENIA PODATKU W PLN		WYSOKOŚĆ PODATKU
<i>PONAD</i>	<i>DO</i>	
	85 528,00 zł	18% minus kwota zmniejszająca podatek
85 528,00 zł		15 395,04 zł + 32% od nadwyżki ponad 85 528,00 zł minus kwota zmniejszająca podatek

STAWKA PODATKOWA

- ▶ według skali podatkowej obowiązującej w 2018 r. - art. 27 ust. 1 ustawy wynosi 18%;
- ▶ od 1 stycznia 2017 r. kwota zmniejszająca podatek w danym roku podatkowym jest uzależniona od wysokości uzyskanego dochodu i od 1 stycznia 2018 r. wynosi:
 - 1 440 zł - dla podstawy obliczenia podatku nieprzekraczającej kwoty 8 000 zł;
 - 1 440 zł pomniejszone o kwotę obliczoną według wzoru: $883 \text{ zł } 98 \text{ gr} \times (\text{podstawa obliczenia podatku} - 8\,000 \text{ zł}) \div 5\,000 \text{ zł}$ - dla podstawy obliczenia podatku wyższej od 8 000 zł i nieprzekraczającej kwoty 13 000 zł;
 - 556 zł 02 gr - dla podstawy obliczenia podatku wyższej od 13 000 zł i nieprzekraczającej kwoty 85 528 zł;
 - 556 zł 02 gr pomniejszone o kwotę obliczoną według wzoru: $556 \text{ zł } 02 \text{ gr} \times (\text{podstawa obliczenia podatku} - 85\,528 \text{ zł}) \div 41\,472 \text{ zł}$ - dla podstawy obliczenia podatku wyższej od 85 528 zł i nieprzekraczającej kwoty 127 000 zł.

STAWKA PODATKOWA

- ▶ 19% podatek od dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej lub z działów specjalnych produkcji rolnej (wybór tego sposobu opodatkowania następuje poprzez pisemne oświadczenie złożone przez podatnika; dochodów opodatkowanych w ten sposób nie łączy się z dochodami z innych źródeł) - art. 30c *ustawy*,
- ▶ w formie ryczałtu od dochodów (przychodów), określonych w art. 29, 30 i 30a *ustawy*, których nie łączy się z dochodami z innych źródeł,
- ▶ 19% podatek od dochodów z kapitałów pieniężnych, przykładowo z odpłatnego zbycia papierów wartościowych lub pochodnych instrumentów finansowych (dochodów opodatkowanych w ten sposób nie łączy się z dochodami z innych źródeł) - art. 30b *ustawy*,
- ▶ 19% podatek od dochodu uzyskanego z odpłatnego zbycia nieruchomości i praw określonych w art. 10 ust. 1 pkt 8 lit.a)-c) *ustawy*,
- ▶ 19% podatek od dochodów zagranicznej spółki kontrolowanej - art. 30f ust. 1 *ustawy*.

KWOTA ZMNIEJSZAJĄCA PODATEK

W art. 27 ustawy p.d.o.f. zostały wskazane kwoty zmniejszająca podatek, odliczana w rocznym obliczeniu podatku, o którym mowa w art. 34 ust. 7 lub w zeznaniu, o którym mowa w art. 45 ust. 1, wynoszą one:

- 1 188 zł - dla podstawy obliczenia podatku nieprzekraczającej kwoty 6 600 zł;
- 1 188 zł pomniejszone o kwotę obliczoną według wzoru: $631 \text{ zł } 98 \text{ gr} \times (\text{podstawa obliczenia podatku} - 6 600 \text{ zł}) \div 4 400 \text{ zł}$, dla podstawy obliczenia podatku wyższej od 6 600 zł i nieprzekraczającej kwoty 11 000 zł;
- 556 zł 02 gr - dla podstawy obliczenia podatku wyższej od 11 000 zł i nieprzekraczającej kwoty 85 528 zł;
- 556 zł 02 gr pomniejszone o kwotę obliczoną według wzoru: $556 \text{ zł } 02 \text{ gr} \times (\text{podstawa obliczenia podatku} - 85 528 \text{ zł}) \div 41 472 \text{ zł}$, dla podstawy obliczenia podatku wyższej od 85 528 zł i nieprzekraczającej kwoty 127 000 zł.

Przy obliczaniu zaliczek na podatek dochodowy:

- w przypadku podatników, których dochody nie przekroczą kwoty stanowiącej górnej granicy pierwszego przedziału skali określonej w ust. 1 - kwota zmniejszająca podatek, o której mowa w ust. 1, wynosi 556 zł 02 gr rocznie;
- w przypadku podatników, których dochody przekroczą kwotę stanowiącą górną granicę pierwszego przedziału skali określonej w ust. 1 - zaliczki nie pomniejsza się o kwotę zmniejszającą podatek, o której mowa w pkt 1.

OPODATKOWANIE DOCHODÓW (PRZYCHODÓW) W SPOSÓB ZRYCZAŁTOWANY

- ▶ z tytułu wygranych w konkursach, grach i zakładach wzajemnych lub nagród związanych ze sprzedażą premiową, uzyskanych w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego - w wysokości 10% wygranej lub nagrody (art. 30 ust. 1 pkt 2 u. p. d. o. f.),
- ▶ z tytułu świadczeń otrzymanych od banków, spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych lub instytucji finansowych w rozumieniu odrębnych przepisów, w związku z promocjami oferowanymi przez te podmioty - w wysokości 19% świadczenia (art. 30 ust. 1 pkt 4b u. p. d. o. f.),
- ▶ z nieujawnionych źródeł przychodów lub nie znajdujących pokrycia w ujawnionych źródłach - w wysokości 75% podstawy opodatkowania ustalonej zgodnie z art. 25d u. p. d. o. f (art. 25e u. p. d. o. f.),
- ▶ z niektórych kapitałów pieniężnych, na przykład od dochodu z tytułu udziału w funduszach kapitałowych pobiera się zryczałtowany podatek 19% (art. 30a ust. 1 pkt 5 u. p. d. o. f.)

OPODATKOWANIE WEDŁUG SKALI PROPORCJONALNEJ (LINIOWEJ)

Dochody z pozarolniczej działalności gospodarczej lub działów specjalnych produkcji rolnej, jeżeli podatnik dokonał wyboru tej formy opodatkowania, nie podlegają zsumowaniu z innymi dochodami oraz są opodatkowane według stawki 19%

ZWOLNIENIA PODATKOWE W PODATKU DOCHODOWYM OD OSÓB FIZYCZNYCH

ZWOLNIENIA PRZEDMIOTOWE

ustawodawca zawarł obszerny katalog zwolnień przedmiotowych w podatku od osób fizycznych; najwięcej z nich zostało unormowane w art. 21 ustawy p.d.o.f.

- ▶ renty przyznane na podstawie odrębnych przepisów o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin;
- ▶ otrzymane odszkodowania lub zadośćuczynienia, jeżeli ich wysokość lub zasady ustalania wynikają wprost z przepisów odrębnych ustaw lub przepisów wykonawczych wydanych na podstawie tych ustaw, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie;
- ▶ stypendia otrzymywane na podstawie przepisów o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, stypendia doktoranckie otrzymywane na podstawie przepisów ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym oraz inne stypendia naukowe i za wyniki w nauce, których zasady przyznawania zostały zatwierdzone przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego;
- ▶ odszkodowania w postaci renty otrzymane na podstawie przepisów prawa cywilnego w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, przez poszkodowanego, który utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej, albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość;
- ▶ przychody uzyskane z tytułu sprzedaży całości lub części nieruchomości wchodzących w skład gospodarstwa rolnego; zwolnienie nie dotyczy przychodu uzyskanego ze sprzedaży gruntów, które w związku z tą sprzedażą utraciły charakter rolne.

ZWOLNIENIA PODATKOWE W PODATKU DOCHODOWYM OD OSÓB FIZYCZNYCH

ZWOLNIENIA PODMIOTOWE

ze względu zasadę powszechności opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych należy stwierdzić, że mają one marginalne znaczenie

- ▶ od podatku dochodowego od dochodu uzyskanego ze źródeł przychodów położonych za granicą wolni są członkowie personelu przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych oraz inne osoby korzystające z przywilejów i immunitetów dyplomatycznych lub konsularnych na podstawie umów lub powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych, jak również członkowie ich rodzin pozostający z nimi we wspólnocie domowej, jeżeli nie są obywatelami polskimi i nie mają stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 3 ust. 3 u. p. d. o. f.)

ULGI PODATKOWE W PODATKU DOCHODOWYM OD OSÓB FIZYCZNYCH

ULGI	
ZMNIEJSZAJĄCE PODSTAWĘ OPODATKOWANIA	ZMNIEJSZAJĄCE KWOTĘ PODATKU
<p>odliczenie kosztów kwalifikowanych u podatnika, którego źródło przychodów stanowi pozarolnicza działalność gospodarcza; odlicza się koszty uzyskania przychodów poniesione na działalność badawczo-rozwojową, czyli koszty kwalifikowane; kwota odliczenia nie może w roku podatkowym przekroczyć kwoty dochodu uzyskanego przez podatnika z tego źródła (art. 26e ust. 1 u. p. d. o. f.)</p>	<p>odliczenie składki na ubezpieczenie zdrowotne od kwoty podatku obliczonego na zasadach ogólnych albo według skali proporcjonalnej 19%; kwota ta nie może przekroczyć jednak 7,75% podstawy wymiaru tej składki (art. 27b u. p. d. o. f.)</p> <p>prawo do odliczenia kwot na wychowanie dzieci (ulga na dzieci) od podatku obliczonego za zasadach ogólnych pomniejszonego o kwotę składki na ubezpieczenie zdrowotne; odlicza się kwotę obliczoną zgodnie z przepisami ustawy na każde małoletnie dziecko, w stosunku do którego w roku podatkowym podatnik wykonywał władzę rodzicielską albo pełnił funkcję opiekuna prawnego, jeżeli dziecko z nim zamieszkiwało albo sprawował opiekę poprzez pełnienie funkcji rodziny zastępczej na podstawie orzeczenia sądu lub umowy zawartej ze starostą (art. 27f u. p. d. o. f.)</p>

TRYB I WARUNKI PŁATNOŚCI PODATKU DOCHODOWEGO OD OSÓB FIZYCZNYCH

- ▶ Okresem podatkowym jest rok podatkowy, dlatego ostateczna wysokość dochodu z reguły może być określona dopiero po zakończeniu roku podatkowego.
- ▶ *Podatek dochodowy jest w trakcie roku podatkowego opłacany w formie miesięcznych zaliczek. Zaliczki na podatek w zależności od źródła przychodu są pobierane przez płatnika lub samodzielnie opłacane przez podatnika.*

TRYB I WARUNKI PŁATNOŚCI PODATKU - ZALICZKI

- ▶ Obowiązek wpłacenia zaliczki powstaje w miesiącu, w którym dochód podlegający opodatkowaniu przekroczył kwotę wolną od podatku. Trzeba ją zapłacić do 20. dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni. Zaliczkę za grudzień uiszcza się w terminie do dnia 20 stycznia ;
- ▶ Wysokość zaliczki za dany miesiąc ustala się odnosząc dochód uzyskany od początku roku do skali podatkowej i pomniejszając uzyskaną kwotę o sumy zaliczek za miesiące poprzedzające. Różnica ta jest zaliczką za dany miesiąc.
- ▶ Zaliczkę wpłaca się do urzędu skarbowego w wysokości pomniejszonej o zapłacone składki na ubezpieczenia zdrowotne.

TRYB I WARUNKI PŁATNOŚCI PODATKU - ZALICZKI

Płatnikiem podatku dochodowego zobligowanym do pobierania zaliczek na podatek dochodowy są m.in.:

- **zakład pracy**, który zgodnie z art. 31 ustawy p.d.o.f. stanowią: osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej,
 - zakłady pracy jako płatnicy obowiązane są obliczać i pobierać w ciągu roku zaliczki na podatek dochodowy od osób, które uzyskują od tych zakładów przychody: ze stosunku służbowego, ze stosunku pracy, z pracy nakładczej, spółdzielczego stosunku pracy.
- **organ rentowy**, który stosownie do art. 34 ust. 1 u. p. d. o. f. obowiązany jest pobierać zaliczki miesięczne od wypłacanych bezpośrednio przez niego:
 - emerytur i rent,
 - świadczeń przedemerytalnych i zasiłków przedemerytalnych,
 - nauczycielskich świadczeń kompensacyjnych,
 - zasiłków pieniężnych z ubezpieczenia społecznego,
 - rent strukturalnych,
 - rent socjalnych,
- ▶ **jednostka organizacyjna uczelni, placówka naukowa**, która zgodnie z art. 35 ust. 1 pkt 2 ustawy p.d.o.f. pobiera zaliczki miesięczne od wypłacanych przez nią stypendiów.

TRYB I WARUNKI PŁATNOŚCI PODATKU - ZALICZKI

Samodzielne zaliczki muszą opłacać podatnicy osiągający przychody m.in. z:

- ▶ działalności gospodarczej,
- ▶ wykonywanej samodzielnie działalności artystycznej, literackiej,
- ▶ naukowej, publicystycznej i sportowej (wówczas, gdy nie ma płatnika),
- ▶ najmu i dzierżawy,
- ▶ działów specjalnych produkcji rolnej,
- ▶ rent i emerytur otrzymywanych z zagranicy, o ile nie otrzymują
- ▶ tych świadczeń za pośrednictwem banku.

ZEZNANIE PODATKOWE

- ▶ Zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy p.d.o.f.:

Podatnicy są obowiązani składać urzędowi skarbowemu zeznanie, według ustalonego wzoru, o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) w roku podatkowym, w terminie do dnia 30 kwietnia roku następującego po roku podatkowym, z zastrzeżeniem ust. 1aa, 7 i 8.

OBLICZANIE PODATKU DOCHODOWEGO OD OSÓB FIZYCZNYCH

$$P_N - S_Z = P$$

gdzie:

P_N - to podatek należny za rok podatkowy

S_Z - to suma wpłaconych lub pobranych przez płatnika zaliczek w ciągu roku podatkowego

P - to podatek do zapłaty (nadpłata)

ZEZNANIE ROCZNE

Z rocznego zeznania może wynika, że:

- ▶ **wysokość sumy zaliczek na podatek przewyższa wysokość podatku należnego za rok podatkowy, wówczas istnieje nadpłata powstała z dnia złożenia zeznania rocznego.** Trzeba przypomnieć, że nadpłata będzie z urzędu zaliczona za poczet zaległości podatkowych oraz bieżących zobowiązań podatkowych, a w przypadku ich braku zostanie zwrócona z urzędu podatnikowi, chyba że złoży on wniosek o zaliczenie nadpłaty w całości lub części na poczet przyszłych zobowiązań podatkowych. Warto odnotować, że zgodnie z art. 77 § 1 pkt 5 o. p., urząd skarbowy obowiązany jest zwrócić wynikającą z zeznania rocznego nadpłatę w terminie trzech miesięcy od dnia złożenia zeznania;
- ▶ **wysokość sumy zaliczek jest niższa od wysokości podatku należnego za rok podatkowy.** W takiej sytuacji podatnik, zgodnie z art. 45 ust. 4 u. p. d. o. f., w terminie do 30 kwietnia roku następującego po roku podatkowym obowiązany jest wpłacić na rachunek właściwego urzędu skarbowego brakującą kwotę należnego podatku.

DECYZJA DEKLARATORYJNA

Zgodnie z art. 45 ust. 6 ustawy p.d.o.f.

Podatek dochodowy wynikający z zeznania jest podatkiem należnym od dochodów podatnika uzyskanych w roku podatkowym, chyba że właściwy organ podatkowy wyda decyzję, w której określi inną wysokość podatku.

W razie niezłożenia zeznania o wysokości osiągniętego dochodu, właściwy organ podatkowy wyda decyzję określającą wysokość zobowiązania w podatku dochodowym.

SKALA LINIOWA - TRYB PŁATNOŚCI

- ▶ podatnik obowiązany jest wpłacać zaliczki na podatek w terminie do 20 dnia miesiąca;
- ▶ podatnik obowiązany jest w terminie do 30 kwietnia roku następnego po roku podatkowym złożyć zeznanie roczne;
- ▶ aby skorzystać z tej formy opodatkowania należy spełnić określone warunki

SKALA LINIOWA - WARUNKI UPRAWNIAJĄCE

- ▶ **złożenie właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego pisemnego oświadczenia o wyborze tego sposobu opodatkowania w terminie do dnia 20 stycznia roku opodatkowania;**
- ▶ **nie dokonanie rezygnacji z tego sposobu opodatkowania.** Wybór sposobu opodatkowania dokonany w oświadczeniu dotyczy również lat następnych, chyba że podatnik, w terminie do dnia 20 stycznia roku podatkowego, zawiadomi w formie pisemnej właściwego naczelnika urzędu skarbowego o rezygnacji z tego sposobu opodatkowania lub złoży w tym terminie pisemny wniosek lub oświadczenie o zastosowanie form opodatkowania określonych w ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym;
- ▶ **nie zachodzą zdarzenia powodujące uratę prawa do tego sposobu opodatkowania.**

Jeżeli podatnik, który wybrał sposób opodatkowania, o którym mowa w ust. 2, uzyska z działalności gospodarczej prowadzonej samodzielnie lub z tytułu prawa do udziału w zysku spółki niebędącej osobą prawną przychody ze świadczenia usług na rzecz byłego lub obecnego pracodawcy, odpowiadających czynnościom, które podatnik lub co najmniej jeden ze współników: wykonywał lub wykonuje w roku podatkowym - w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy, podatnik ten traci w roku podatkowym prawo do opodatkowania w sposób określony w art. 30c i jest obowiązany do wpłacenia zaliczek od dochodu osiągniętego od początku roku, obliczonych przy zastosowaniu skali podatkowej, o której mowa w art. 27 ust. 1, oraz odsetek za zwłokę od zaległości z tytułu tych zaliczek. (art. 9a ust. 3 u. p. d. o. f.)

UPROSZCZONE FORMY OPODATKOWANIA

- ▶ ustawa z dnia 20 listopada 1998 roku o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne;
- ▶ wybór uproszczonej formy opodatkowania jest prawem podatnika;
- ▶ jeżeli podatnik nie skorzysta bądź nie będzie spełniał warunków uprawniających do skorzystania z jednej z form uproszczonego opodatkowania, wówczas będzie on uiszczał podatek na **zasadach ogólnych**.

RYCZAŁTY PODATKOWE

▶ sensu stricto :

- karta podatkowa
- ryczałt od przychodów osiąganych przez osoby duchowne

▶ sensu largo :

- ryczałt od przychodów ewidencjonowanych

RYCZAŁT OD PRZYCHODÓW EWIDENCJONOWANYCH

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z.p.d.o.f.

Opodatkowaniu ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych podlegają przychody osób fizycznych z pozarolniczej działalności gospodarczej, o których mowa w art. 14 ustawy o podatku dochodowym, z zastrzeżeniem ust. 1e i 1f, w tym również, gdy działalność ta jest prowadzona w formie spółki cywilnej osób fizycznych lub spółki jawnej osób fizycznych, zwanych dalej „spółką”.

ZAKRES PODMIOTOWY I PODSTAWY OPODATKOWANIA

Zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy z.p.d.o.f. Podatnicy opłacają w roku podatkowym ryczałt od przychodów ewidencjonowanych z działalności wymienionej w ust. 1, jeżeli:

- ▶ w roku poprzedzającym rok podatkowy:
 - uzyskali przychody z tej działalności, prowadzonej wyłącznie samodzielnie, w wysokości nieprzekraczającej 250 000 euro, lub
 - uzyskali przychody wyłącznie z działalności prowadzonej w formie spółki, a suma przychodów wspólników spółki z tej działalności nie przekroczyła kwoty 250 000 euro,
- ▶ rozpoczną wykonywanie działalności w roku podatkowym i nie korzystają z opodatkowania w formie karty podatkowej - bez względu na wysokość przychodów.

Podstawy opodatkowania:

- ▶ podatek zryczałtowany, o którym mowa w ust. 1, pobiera się bez pomniejszania przychodu o koszty uzyskania;
- ▶ podatnik ma prawo do dokonania przewidzianych prawem odliczeń.

STAWKI PODATKOWE

Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, określa w art. 12 stawki ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych.

Stawki ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych wynoszą:

- ▶ 20% od przychodów osiąganych w zakresie wolnych zawodów,
- ▶ 17% od przychodów ze świadczenia niektórych usług niematerialnych m.in. pośrednictwa w handlu hurtowym, hoteli, wynajmu samochodów osobowych,
- ▶ 12,5% od przychodów z tytułu umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze od nadwyżki ponad 100 000 zł,

STAWKI PODATKOWE (C.D.)

- ▶ 8,5% od przychodów m.in. z działalności usługowej, w tym od przychodów z działalności gastronomicznej w zakresie sprzedaży napojów o zawartości alkoholu powyżej 1,5%; od przychodów z tytułu umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze do kwoty 100 000 zł,
- ▶ 5,5% od przychodów m.in. z działalności wytwórczej, robót budowlanych,
- ▶ 3,0% od przychodów m.in. z działalności usługowej w zakresie handlu oraz z działalności gastronomicznej, z wyjątkiem przychodów ze sprzedaży napojów o zawartości powyżej 1,5% alkoholu, z odsetek od środków na rachunkach bankowych utrzymywanych w związku z wykonywaną działalnością gospodarczą,
- ▶ 2% od przychodów ze sprzedaży przetworzonych w sposób inny niż przemysłowy produktów roślinnych i zwierzęcych pochodzących z własnej uprawy, hodowli lub chowu (z wyjątkami wskazanymi w art. 20 ust. 1c ustawy).

WARUNKI UPRAWNIAJĄCE DO OPODATKOWANIA

- ▶ prowadzenie ewidencji przychodów, wykazu środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych oraz ewidencji wyposażenia;
- ▶ posiadanie i przechowywanie dowodów zakupów towarów;
- ▶ złożenie pisemnego oświadczenia o wyborze tej formy opodatkowania na dany rok podatkowy; składa się je naczelnikowi urzędu skarbowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania podatnika, nie później niż do dnia 20 stycznia roku podatkowego

TRYB UISZCZENIA

- ▶ podatnicy są obowiązani za każdy miesiąc obliczać ryczałt od przychodów ewidencjonowanych i wpłacać go na rachunek urzędu skarbowego w terminie do dnia 20 następnego miesiąca, a za miesiąc grudzień - w terminie złożenia zeznania, podatnicy mogą również złożyć stosowne oświadczenie i wpłacać ryczałt w terminie do dnia 20 następnego miesiąca po upływie kwartału, za który ryczałt ma być opłacony, a za ostatni kwartał roku podatkowego - w terminie złożenia zeznania;
- ▶ po upływie roku podatkowego podatnicy są zobowiązani w terminie do dnia 31 stycznia następnego roku złożyć zeznanie o wysokości uzyskanego przychodu, wysokości dokonanych odliczeń i należnego ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych

KARTA PODATKOWA

Z opodatkowania w formie karty podatkowej mogą korzystać osoby fizyczne i spółki cywilne osób fizycznych (z wyłączeniem pewnych rodzajów działalności), które prowadzą jeden z rodzajów działalności wymienionych w ustawie z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (np. w wolnych zawodach - świadczenie usług w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego, osoba świadcząca usługi w zakresie robót budowlanych, usługi z zakresu mechaniki i elektromechaniki pojazdowej, ślusarstwa, tapicerstwa, krawiectwa, fryzjerstwa, introligatorstwa, szklarstwa, itd.)

KARTA PODATKOWA

- ▶ Opodatkowanie w formie karty podatkowej następuje na wniosek podatnika wyrażony w złożonej deklaracji (PIT-16) i ma zastosowanie do podatników, których działalność nie jest prowadzona poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
- ▶ Wniosek o zastosowanie opodatkowania w formie karty podatkowej za dany rok podatkowy, podatnik składa właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego nie później niż do dnia 20 stycznia roku podatkowego, a jeżeli podatnik rozpoczyna działalność w trakcie roku podatkowego - przed rozpoczęciem działalności. Jeżeli do dnia 20 stycznia roku podatkowego podatnik nie zgłosił likwidacji działalności gospodarczej lub nie dokonał wyboru innej formy opodatkowania, uważa się, że prowadzi nadal działalność opodatkowaną w tej formie. W przypadku prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w formie spółki cywilnej wniosek o zastosowanie opodatkowania w formie karty podatkowej składa jeden ze wspólników.
- ▶ Podatnicy opodatkowani w formie karty podatkowej są zwolnieni od obowiązku prowadzenia ksiąg, składania zeznań podatkowych oraz wpłacania zaliczek na podatek dochodowy.

KARTA PODATKOWA

- ▶ Stawki karty podatkowej określone są kwotowo i podlegają corocznie podwyższeniu w stopniu odpowiadającym wskaźnikowi wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych w okresie pierwszych trzech kwartałów roku poprzedzającego rok podatkowy w stosunku do tego samego okresu roku ubiegłego.
- ▶ Ich wysokość uzależniona jest m.in. od:
 - rodzaju i zakresu prowadzonej działalności,
 - liczby zatrudnionych pracowników,
 - liczby mieszkańców miejscowości, w której prowadzona jest działalność gospodarcza.
- ▶ Wysokość podatku dochodowego w formie karty podatkowej ustalana jest w drodze decyzji naczelnika urzędu skarbowego odrębnie na każdy rok podatkowy.
- ▶ Podatek ulega obniżeniu, w pierwszej kolejności, o kwotę zapłaconej składki na ubezpieczenie zdrowotne.
- ▶ Podatnik dokonuje wpłaty tego podatku co miesiąc - do 7 dnia każdego miesiąca za miesiąc ubiegły, a za grudzień do 28 grudnia roku podatkowego.

RYCZAŁT OD PRZYCHODÓW OSÓB DUCHOWNYCH

- ❑ **Podmiot:** osoby duchowne pełniące funkcje duszpasterskie lub funkcje porównywalne z nimi;
- ❑ **Przedmiot:** osiąganie przychodów z opłat otrzymywanych w związku z pełnionymi funkcjami o charakterze duszpasterskim lub funkcjami zbliżonymi do nich;
- ❑ **Podstawa opodatkowania:** brak normatywnie wskazanej podstawy opodatkowania;
- ❑ **Stawki podatkowe:** kwartalne stawki kwotowe, których wysokość uzależniona jest od rodzaju pełnionej funkcji, liczby mieszkańców na terenie parafii oraz liczby mieszkańców gminy, na terenie której znajduje się siedziba parafii;
- ❑ **Tryb płatności:**
 - zobowiązanie podatkowe powstaje wskutek doręczenia decyzji ustalającej wysokość zobowiązania, odrębnie na każdy rok podatkowy;
 - osoby duchowne opłacają ryczałt pomniejszony o zapłaconą w kwartale składkę na ubezpieczenie zdrowotne na rachunek urzędu skarbowego właściwego ze względu na miejsce pełnienia funkcji w terminie do dnia 20 następnego miesiąca po upływie kwartału;
 - osoby duchowne opłacające ryczałt są zwolnione od obowiązku składania zeznań podatkowych o wysokości osiągniętego dochodu ze źródła przychodu objętego ryczałtem

Stawki podatku dochodowego opłacanego w formie karty podatkowej oraz stawki ryczałtu od przychodów osób duchownych (wikariuszy i proboszczów) są określone na 2018 rok obwieszczeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 21 listopada 2017 r. (M. P. poz. 1111).

KALKULATOR PODATKU DOCHODOWEGO OD OSÓB FIZYCZNYCH

<http://www.finanse.mf.gov.pl/pit/kalkulator-pit>

WYKAZ LITERATURY UZUPEŁNIAJĄCEJ

- ▶ Babiarczy S., Bogucki S., Dumas A., Pęk R., Presnarowicz S., Pustuł J., *Ryczałty w prawie podatkowym*, Warszawa 2012;
- ▶ Bartosiewicz A., Kubacki R., *Ustawa o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne. Komentarz*, Warszawa 2011;
- ▶ Bartosiewicz A., *PIT. Komentarz LEX*, Warszawa 2015;
- ▶ Litwińczuk H. (red.), *Prawo podatkowe przedsiębiorców*, Warszawa 2013;
- ▶ Mastalski R., *Prawo podatkowe*, Warszawa 2016;
- ▶ Szczęśniak P, *Karta podatkowa*, [w:] *Źródła finansowania samorządu terytorialnego*, red. A. Hanusz, Warszawa 2015